

BUDAPESTA
 16 Septemb. st. v.
Dumineca 28 Septemb. st. n.

Va eși joi'a și duminică'a.
 Redacțiunea: *Strad'a*
arborelui verde nr. 12.

Nr. 71.

ANUL XV.
1879.

Pretul pe unu anu 10 fl.
 Pe 1/2 de anu 5 fl.: pe 1/4 de
 anu 2 fl. 70 cr.
 Pentru Români'a 2 galbeni.

Barbu Strimbu în Evropa.

— Romanu originalu cu ilustrațiuni. —

(Urmare.)

Îl caută prin toate părțile, la toți cunoscuții, se duse și prin satele învecinate, apoi alergă și la Londra la locuința sa, dar nicaieri nu-l găsi. Atunci apoi îi plesni prin minte, că dânsul de sigur ori s'a sinucis, ori a duelat.

Umblându pe la toate casele și locurile unde avea intrare domnul seu, și întrebându-l pe totindene, el ajunsese și la famili'a Nersington, care petrecea aici la

moșia sa de vâra și care încă nu se întorsese la Londra.

Arthur — numele junelui mortu — eră foarte bine primitu totu-de-una la această casa. Lordul Nersington avea o fida dragalasia, o aparintia foarte amabila, care nutria pentru dânsul simpatia cea mai ardenta, și mai bine a țice unu amoru înflacaratu.

Înse, precum scim, Arthur nu conservă pentru dânsa acelasi sentimentu, căci el iubiă până la nebunia pe Agatha, care la rëndul ei ierasi iubiă pe altul, întocmai precum cântase Heine în un'a din frumoșele sale strofe.

Acăsta împregiurare înse fu unu nou motivu,

Adunându-se școlarii, cari își adusera feluritele lor instrumente de jocu, invetiatorul le arătă direct: unea . . .

pentru că cocóna Leona — numele ficei lordului Nersington — se se aprinda și mai tare și se alimenteze unu amoru fără speranția, séu celu putînu abia realizabilu.

Când dara servitorul lui Arthur ajunse la ei și spuse, că domnul seu a disparutu de trei zile, ea se spariă grozavu și începù se presupuna la momentu fina cea mai tragica.

Din momentul acela ea nu mai avù linisce și repausu; tramise dara și dēns'a servitorii în tóte părțile, sè i se aduca scire despre idealul seu. Dar însedar. Arthur nu se gasi nici viu, nici mortu.

Totu ce se putù aflá din unu polițistu, fu, că acesta a vedîutu alalta séra pe Arthur, certându-se cu oficierul Zorcoff la pórt'a gradinei lordului Montpeare.

De atunce înse nimene nu l'a mai vedîutu.

Acestu indiciu înse fu de ajunsu, spre a se putè face conclusiunea, că dēnsii s'au batutu în duelu. Acésta se afirmá și prin împregiurarea, că nici Zorcoff nu se aflá în Nickholm, și dēnsul a disparutu de câteva zile.

A trei'a zi unul dintre învetiătorii din Nickholm arangia cu școlarii sei o excursiune în padurea învecinata, spre a le face distracțiune și totu-odata a le procurá mijlôce d'a-si întari corpul prin exerciție în câmpul liberu.

Adunându-se școlarii, cari își adusera feluritele lor instrumente de jocu, învetiătorul le aretá direcțiunea în care aveau sè mērga.

Și școlarii pornira cu sgomotu mare, saltându și cântându cu veselía, de resuná padurea.

De odata înse unul scóse unu tîpetu de înfiorare, și fugi la învetiătorul, dicēndu:

— Domnule învetiătoru, colo lângá copaciul acela zace unu mortu.

— Ce dici tu, baete, — întrebá învetiătorul.

— Unu omu mortu, — díse iérasí baiatul.

Învetiătorul alergá la locul aretat, și o vedere înfricosiata i se aretá acolo. Arthur acoperitu de sângele închegatu, zacea înca totu acolo, în o stare ce storcea lacrima din ochi.

Învetiătorul îl recunoscu îndata, și tramise vorba în orasiu, de unde numai decát veni unu caru, care transportá cadavrul la spitalu.

Casul facù mare senzațiune în poporațiune, mai multu decát toti înse se impresioná cocón'a Leona. Aflându adevéru înfioratoru, ea leșiná și deșteptá cele mai mari temeri în cei din gîrurul ei. Ma, medicul chiamatu declará, că énsasi viét'a ei se afla în pericolu.

Trei zile zacù dēns'a asiá dicēndu fără simțiri și cei din apropiarea ei se așteptau în totu momentul la catastrofa, ce dupa spus'a medicului, fórté usioru putea sè urmeze.

Se întielege, că membrii familiei, sciindu caus'a acestui pericolu momentanu, că adevca oficierul Zorcoff a omorítu în duelu pe Arthur, pe care Leona îl iubiá fără speranția: tóta mâni'a și totu dorul lor de resbunare se îndreptá spre persón'a care li-a produsu acésta spaima și nenorocire, adevca spre Zorcoff.

Leona avea unu frate. Tinern de 23 ani, iubindu ferbinte pe soru-sa, ánim'a acestuia se aprinse mai iute și jurá, că va resbuná pe soru-sa și va omorí pe acela care a ucisu amorul tainuitu al ei.

Toemai când cadavrul lui Arthur se transportá în orasiu, sosí din alta direcțiune Zorcoff, carele absentá câteva zile.

Fratele Leonci, junele Guillom, cum aflá că Zor-

coff a sositu, alergá la el și îl întimpiná cu aceste vorbe:

— Ucigatoru ce esti, vei dá séma de fapt'a-ti mârșiava.

— Nu te întielegu, — respunse Zorcoff. De si-guru séu esti beatu séu smintitu.

— Nu süm beatu decát numai de dorul resbunării; nici smintitu nu süm, căci potu sè judecu, că esti unu ticalosu.

— Eu ticalosu? — racni oficierul, și sari cu furia spre Guillom, că sè-l strapunga.

— Se vede, că esti unu lasu, — strigá Guillom, scotiēndu iute unu pistolu, — căci de-ai fi unu cavaleru, ai scí ce ti-i datorí'a.

— E bine, — se linisci Zorcoff, — peste o óra secundantii mei vor fi la dta.

— I voiú așteptá cu ai mei.

Și dupa aceste Guillom eși liniscitu, că celu ce si-a arangiatu trebile fórté bine, și se departá a-si cautá secundanti.

Peste dóne óre contrarii se 'ntelnira pe câmpul luptei. Se schimbara trei împușcature, și dupa a trei'a înfocatul Guillom remase mortu.

Toemai pe când sosí la parintele seu scirea, că fiul seu a cadîutu în duelu, medicul i anunciá o alta scire înfiorátore, mórtea ficei sale.

A trei'a zi apoi se porni din curtea lordului Nersington unu conductu funebralu, care conducea la locuinti'a eterna dóne cosciuguri.

Gelea familiei nu se póte descrie. N'a fost unu ochiu, care sè nu fi versatu lacrima; și nici o ánima, care sè nu fi palpatatu cu emoțiune tremurânda.

— Iéta ce a produsu unu amoru secretu! — își diceau multi aruncându unu pumu de tierina pe cele dóne cosciuguri asiediate în cript'a familiara.

Noi înse, cari scimu tóte cele petrecute, vom mai díce:

— Iéta ce catastrofa gelnica s'a nascutu prin aceea, că în acea nópte fatala Barbu a îmbracatu costumul lui Zorcoff! Trei morti!

(Va urmá.)

De ce?

e ce-ti place
Reu a face,
Nimicindu liniscea mea;
Nu scii tu, că cu grabire
Ceriu-ti dá o respalitare
Pentr'o fapta rea?

Nu scii tu ce greominte.
Câte lacrima ferbinte
Am avutu de a versá,
Pán'ajunsesi la putere,
De-a în frânge-ori ce durere
Si linisce-a-mi câștigá?

De ce viui dar lângá mine,
Eu am spusu ce pentru tine
În ánim'a mea nutrescu:
Este blând'a fericire,
Fára patimi nalucire,
E amorul celu fratiescu!

EMILIA LUNGU.

Sticl'a

in serviciul sciintiei si culturii.

(Urmare.)

Se afla în munti, în pamântu, în riuri. Cristalul de munte ocupa locul principalu, dar e foarte rar. Petricelele pulverisate se mesteca cu natronu, alcali, baritu, varu, manganoxidul, feroxidul, plumoxidul, oxidu de feru, oxidu de plumbu. Pulverele de petricele dà acidul siliciosu; sod'a, sulfatul si carbunele dau natronu; cenusi'a si potasi'a dau alcali; spatul si carbunele dau baritu; varul stinsu-nestinsu si cret'a dau varul; iera ferul, aram'a manganesi'a etc. dau oxidul si oxidele recerute, cari tôte pulverisate si mestecate, dau amagamul sticlei numitu „Frita“ care intra în topitoru.

Topitorul e de trei feluri. Coptorul fritei, Topitorul, si Coptorul moderatoru si recoritoru. Frita vine mai întâiu în coptorul de frita, în care, la caldura moderata, evaporéza gazurile apatose si carbonice din frita. Dupa acea se duce în topitoru, în care, în 12 ore la caldura crescenda, se topesce în fluiditate subtila. Beșicele, spum'a, firele cari nota deasupra masei ferbinte, si cari sunt veninul sticlei, se culegu si se delaturéza.

Dupa acea se dà form'a, séu prin suflare séu prin tornare. La suflare se întrebuintéza o tiéva de fern cu bumbu în capetu, cu care se prinde din mass'a sticlei, si suflându se umfla cá beșic'a de sapunele, prindându-se în forme séu modole. Se sufla mai vértos vasele concave séu góle, cilindrice. Iera tablele se tórna, si cele mai mari si gróse, pentru oglindi, se si tescuescu cu pressa, pentru indensitate.

Sticl'a formata în fine se duce în cuptorul recoritoru, unde la caldura treptatu scadiéndu, se întaresce si recoresce deplinu.

Urméza apoi tocilarea, adeca cîoplirea séu neteđirea sticlei, si dimiterea în comerciú.

Ce se atinge de colórea sticlei, am atinsu mai sus, cumca sticl'a adevérata nu are colóre, e limpede, transparenta cá si ap'a cristalina. Totusi occure în comerciú si sticla colorata, înse actíficiosu colorata. În vechime nu aveau, decât sticla colorata, si-si acea putínu artíficiosu, mai multu naturala, casuala, dupa proporțiunea ingredientielor, nesciindu a destilá mass'a ei perfectu. Sticl'a perfecta e astadi fàra colóre. Colorile ei: alba, albastra, ros'a, roșia, carmina, violeta, vènetu, verde, galbena, rubina auria, sunt coloru artíficiose, séu cu maestria mestecate în mass'a sticlei.

Sticl'a alba cá laptele séu osul, se câștiga prin a lausu de cenusia de óse; albastra, este cea neperfectu topita si destilata; ros'a aventurina, cu trasuri aurie séu arginție, se câștiga prin pulverele piliturei de feru si de arama; roșia, prin armoxidul; carmina, prin purpurul auríu; violeta prin manganesia; vènetu prin cobaltu si oxidu de arama; verde prin feroxidu si chromoxidu; galbena, prin antimonoxidu si feroxidu, rubina auria, prin aurul topitu în apa regala (tare.) Cãtra aceste se mai adauge sticl'a depinsa, séu obdusa, îmbracata, desemnata cu coloru din afara.

Acestu stadiu de perfecțiune a sticlei ajungéndu-se, mari folóse a adusu sticl'a artei, culturii si sciintiei.

Pâna în secul XIV se compuneau icóne mosaice, adeca din mosaicu de sticla, care nu erá alta, de cât particele de sticla de colóre varia, compuse într'o armonia corespondentóre, legate fiindu cu fire de cositoriu, cari formau de odata si liniile demarcatóre ale figurei.

Asiá ferestile si icónele de parete de prin bisericile Italiei si Angliei, în timpul de atunci. În secul XIV renumitul pictoru Jan van Eyck numitu si Brügge, a inventatu unu fluidu topitu de sticla colorata, cu care a începutu a pingá cu penelul pe sticla curata. El a aflatu si tocilarea séu cîoplirea în sticla a liniilor demarcatóre, delaturându cositorul. Emailul nu este altu ceva, decât smaltu din sticla pulverisata, moiata cu apa si gumi, cu care se emaléza metalele. Smaltul vaselor de bucataria înca e productul sticlei. Cea mai brilanta pictura de sticla, se pôte vedé si astadi, pe ferestile bisericii din Colonia — Köln — ex 1509. Prin pictura cu coloru pe pâna, inventata de francezi, a capetatu pictur'a de sticla concurentia, si s'au cam datu uitării. Bavarezului Franck i-a remasu onórea, a resuscitá pictur'a de sticla pe la an. 1827 si asiá afara de München, mai înflorescu institute de categori'a acésta în Paris, Berlin, Viena, Brusella, Sèvre si Nürnberg.

Ce serviciu a facutu sticl'a culturii? Sè întrámu într'o casa mai mare séu într'o bisericu, si vom vedé! Afara de multe vase, cari servescu la mésa, câte lustre vedemu sclipindu cá diamantele! Apoi globuri, cilindre de lampe, si cautatóre? Óre nu ne uimesce cautatóre? Si din ce stá? Din sticla tornata în tabla, dupa acea tocilata, si în partea reversa obdusa cu „folie“ spoitura de staniolu si mercuriu séu argintu viu. Technic'a înca pôte aretá florarie, filegorie, pavilóne, ba chiar si palate de sticla. Cei ce au pututu cercetá esposițiunile dela Londra 1851 si dela München 1854 au pututu admirá minunatele palate de sticla acolo. Fotografi'a n'ar puté esistá fàra sticla; dela camer'a obscura a lui Niepce (1814) si dela Daguerotypi'a lui Daguerre (1829) pâna la Sutton carele a perfecționatu fotografi'a, acésta numai sticlei se pôte multiamí.

Si sciintiei?

Chemí'a, fisic'a, astronomi'a, rivalisându a facutu concurentia de exploatare misterielor naturei, cu ajutorul sticlei. Chemí'a a dezvoltatu sticl'a la perfecțiune, dar deodata si-a împrumutatu dela sticla rotartele si vasele sale. Fisic'a cu ajutorul sticlei afla vibrațiunea luminei. Se díce, cá Maurii pe la an. 1000 d. Cr. au cunoscutu frângerea luminei, de si acést'a se pôte vedé si într'unu ciuberu cu apa, dar vibrațiunea numai sticlei se pôte multiamí. Ce serviciu dà sticl'a la mesurarea caldurei si aerului prin tiéville barometrului si termometrului? Cine nu scie?

Iera astronomi'a?

Dupa ce sciinti'a a aflatu sticl'a perfecta, limpede, fàra colóre, corón'a sticlei cum o numescu anglezii „crown“, „flint“, si dupa ce s'a sciutu tocilá, îndata s'a aflatu si linte ochianului. Acésta linte e de dóue feluri: convexa si concava. Convexa e mai grósa la mijlocu decât la margini, iera concav'a e scobita si mai subțire la mijlocu decât la margini. Cea convexa are focu séu punctul unde radiele se înfrángu mai scurtu, si obiectele le apropie si maresce, iera cea concava are focu mai lungu, si arata lucrurile mai mici si îndepartate. Cea convexa se numesce linte obiectiva, pentru cá se pune la capetu ochianului de cátra obiectul privitu, iera cea concava se numesce oculara, adeca de cátra ochiu. Îndepartarea lor un'a de alt'a, atérna dela focul séu punctul înfrângerei luminei. Focu se numesce acelu punctu si pentru cá lucrurile aprindetióse le si aprinde.

(Finea va urmá.)

GEORGIU TRAILA.

Calindarul septemănei.

Dumin.	16	28	G. 17 d. R. d. s. cruce. s. m. m. Eufim.
Luni	17	29	ss. mm. Agapia, Sofia, Agatoclia.
Marti	18	30	c. p. Eumenel, ss. mm. Ariadna, Castor.
Mercuri	19	1	ss. mm. Trofim, Savațiu, Dorimedont.
Joi	20	2	s. m. m. Eustațiu, ss. Agapiu, Teopist.
Vineri	21	3	s. ap. Codrat, ss. mm. Euseviu, Prisc.
Samb.	22	4	s. st. m. Foca, pr. Iona, s. Ioan Pr.

Adunarea din Blasiu

a Societății pentru fondu de teatru român.

— 22 septembrie.

La cele împărțite eri în pripa, mai vinu sè adaugu urmatorele schitie, lasându informațiunea mai detaiata pentru procese verbale.

Comitetul Societății,

al cărei mandatul espirase tocmai la acésta adunare generala s'a compus astfel :

- Presedinte : Alesandru Mocioni,
- Vice-presedinte : V. Babesiu,
- Secretaru : Iosif Vulcanu,
- Cassariu : Georgiu Sèrbu,
- Membrii : Iosif Hosszu,
- " Ioan cav. de Pușcariu,
- " Petru Mihali.

Totu-odata s'a esprimat dorința, că la viitoarele adunări generale totu-de-una sè se presinte unul din dnii presedinti. Spre acestu scopu, s'a si votatu rebonificarea speselor de caletoria.

S'a decisu că membrilor fundatori si ordinari pe viétia sè li se deie

d i p l o m e

cari sè adeveresca întrarea lor în Societatea acésta, ceea ce si pân'acuma numai din cause economice nu s'a facutu.

În privința restanțierilor

s'a recomandat o procedura cât de crutiătoare față de ei, totu mai sperându-se, că unii dóra își vor face datorita.

Totu odata s'a decisu că la viitoarele adunări generale sè se presinte totu-de-una unu conspectu al lor, dimpreuna cu sumele ce datorescu ; ier advocatul sè raporteze despre starea processelor.

Pentru viitorea adunare generala

Societatea a primitu invitari din trei locuri, din Gherla, Sibiu si Lipova ; acésta din urma, facuta prin o depesia care s'a espedatu deminétia la 8 ore si a sositu sèr'a la 7, nu s'a mai pututu presiuta adunării generale, ci numai în o convenire de sèra s'a împărțitu, fiindu întimpinata de Sè traiésca.

B a n c h e t u l.

Festivitătiele adunării se încheiara prin unu banchetu datu a sèra în refectoriu seminariului. Unu publicu numerosu luà parte la acésta convenire sociala, unde ilaritatea cuprinse în curënd tôte ânimele, încât suvenirea acestei seri de siguru nu va fi uitata.

Astadi toti ôspetii plecara cãtra casa.

R a t i o c i n i u l

fondului pentru teatru român delà adunarea generale din Alba-Iulia în 10 oct. 1878 pâna la adunarea generala din Blasiu la 28 sept. 1879.

P e r c e p t e.

	în bani	în papire
	fl. cr.	fl. cr.
1878. Cu încheierea socotelelor la 25 sept. 1878 s'a aretatu starea fondului :		
a) în bani gata	36 86	
b) în papire de valóre		13585 28
Au mai întratu dela		
1/9. Dl Ioan Luca în N.-Kálló taxa	6 —	
28.9. dl Nic. Fekete în Sz. Ujvár taxa pro 1878, 1879	10 —	
10/11. „Albina“ cuponul Iosului Ciparianu		3 33
24/12. Cupónele pro nov. 1878	24 40	
5/1 1879. Cupónele pro ianuaru 1879	48 50	
21/1. Obligațiune rurala ard. nr. 13195		50 —
1/3. Oblig. rur. ard. nr. 13194		50 —
2/3. Taxele incurse la adun. gen. din Alba-Iulia	123 —	
2/3. Prin dl I. Vulcan taxele dela		
a) dl Gerasim Rațiu în Pesta	5 —	
b) dl Gavril Pop în Lugosiu	5 —	
8/3. Prin dl I. Vulcan taxele dela		
a) dl C. Lazar în Birchisiu, rata	10 —	
b) dl G. Stefani	10 —	
c) dl I. Siandor	10 —	
d) dl Petra Stefanoviciu în Zabaltiu (rata)	10 —	
e) dl Teod. Petca în Zabaltiu (rata)	10 —	
f) dl Moise Deheleanu în Zabaltiu (taxa)	5 —	
g) dl Atan. Farrasiu în Bruznicu (rata)	10 —	
h) dl Ioan Mihailoviciu în Lalsintiu (taxa)	5 —	
i) dl Dion. Daminescu în Dabija (rata)	10 —	
j) dl Simeon Dregoiu în Valea mare (taxa)	5 —	
8/3. Oblig. rur. ard. nr. 66030.		100 —
16/4. „ „ „ „ 19720.		50 —
16/5. Dl Ioan Vladu în Lugosiu rata III si IV	20 —	
16/5. „Albina“ cuponul Ciparianu pro maiu		3 33
1/7. Dl Ioan Petroviciu în Ciclova interese	6 —	
5/7. Oblig. rur. ard. nr. 22790.		50 —
13/7. Dela „Albina“ :		
a) interesele capitalelor dela 1/7 pâna la 31/12 1878 facu 286 fl. 45 cr.		
b) Cupónele Cipariene per nov. 1878 si maiu 1879 aretate mai sus facu : 6 fl. 66 cr. peste totu clocate în libelul		293 —
c) interesele dela 1/1 pâna la 30/6 1879 în bani	292 53	
18/7. Doue obligațiuni de decima		

	în bani		în papire	
	fl.	cr.	fl.	cr.
de vinu nr. 31441 si nr. 31437 à 100 fl.			200	—
3/8. Pentru cupónele per juli 1879	107	20		
3/8. Una renta de auru ung. nr. 62855			100	—
5/8. Dl Georg Szerb în Budapesta taxa	5	—		
12/8. Dl Ioan Motiu amortisare	13	60		
12/8. Dela „Albina“ pentru cupónele de „Transilvania“ si „Albina“ (din care 9 fl. 50 cr. vine pe socotéla dlui Ios. Vulcanu) elocati în libelul 1568 II			35	17
5/9. Cuponul pro sept. (Alföld-Fiume)	5	—		
5/9. Dela dl Iosif Vulcanu a) amortisare 25 fl. b) interese 2 fl. 50 cr. în care fiindu computatu 27 fl. 50 cr.				
Cuponul de sub nr 24 remane	18	—		
5/9. Oblig. rur. ard. nr. 21766.			50	—
5/9. dela Ioan cav. de Pușcariu taxa	5	—		
5/9. Legatul repausatului Ioanu Maioru pe realitățile eredului universalu (vedi decis. jur.)			200	—
Suma perceptelor :	816	9	14770	22

E r o g a t e .

1878. 28/9. Postporto la assignațiune dl Fekete	31			
1879. 7/1. Prenumeratiune la „Mercur“	2	—		
21/1. Pentru oblig. rur. ard. nr. 13195 cumparatura	38	60		
1/3. Pentru oblig. rurala ard. nr. 13194	39	36		
2/3. Recompensa secretariului dl Iosif Vulcanu votata la adunarea gener. în Alba-Iulia	100	—		
8/3. Pentru oblig. rurala ard. nr. 66030	78	93		
16/4. Pentru oblig. rurala ard. nr. 19720	40	10		
22/6. Postporto la „Albina“ 15 cr. si Vlad 5 cr.	20			
5/7. Pentru obligațiunea rur. ard. nr. 22790	42	45		
13/7. Spese cu cauza legatului I. Maier	1	37		
13/7. Se scotu cupónele Cipariane per nov. 1878 si maiu 1879 transpuse în libelul nr. 1516 al „Albinei“ (vedi percepte nr. 18)			6	66
13/7. Postporto dela „Albina“	39			
14/7. Anticipatiunea avocatului Societății dl Stéf. Ioanovicu	100	—		
18/7. Pentru obligațiunile de decima nr. 31441 si 31437	178	51		
3/8. Pentru renta de auru ung. nr. 62855	94	62		
4/8. Postporto „Albina“ 15 cr. si Petrovicu 5 cr.	20			
12/8. Postporto „Albina“ 15 cr. Motiu 5 cr	20			

	în bani		în papire	
	fl.	cr.	fl.	cr.
5/9. Pentru obligațiunea rur. ard. nr. 21766	43	87		
5/9. Spesele secretariului pro 1879	18	—		
5/9. „ cassariului „ „	7	28		
5/9. Pentru decoparea acestor socotele	2	—		

Suma erogatelor : 788 19 6 66
 Scotiëndu erogatele remane : 27 90 14763 56
 La olalta : 27 90

Starea fondului : 14791 46
 adeca patru-spre-diece mii si siepte sute noué-diece si unul de florini si 46 cr. v. a.

Acésta avere dupa cum se vede si din inventariul Societății sta :

1) Elocata spre fructificare la „Albina“ cu libelele 101, 314, 495, 534, 683, 701, 907, 1199, 1516 si 1568 II (ved. docum. XVIII si XXIV)	8761	90		
2) în obligațiuni de statu, losuri si acțiuni	5801	66		
3) în acte giudiciale	200	—		
4) în bani gata	27	90		
			14791	46

5) la cari se mai adauga recvisitele inventariali cu 145 —

Suma averei reale a Societății : 14936 46
 ce se pastreza în cassa Wertheimiana sub dupla încuiatóre a cassariului si controlorului si sub preveghierea comitetului. — Pretensiunile restante nu sânt aici socotite.

Budapesta în 8 sept. 1879.
 I. cav. de Pușcariu cassariu.
 Iosifu Hosszu v-presiedinte.
 V. Babesiu controlorul.

P u n c t u .

Dl Ch. unu bonvivantu cunoscutu la Paris, carele traiesce din îndurarea amicilor sei, în o deminétia, întrà repede la unul din acestia :

— Întipuesce-ti, frate! Am visatu, cà ai ajunsu la sapa de lemnu. Deșteptatu, alergai sè-ti adueu niște bani cà sè te ajutoru.

— Ce bunu esti !
 — Cautai în dulapu, înse nu gasii nici unu gologanu. N'ai puté sè me împrumuti cu ceva ?

*
 — Ioane , dusu-ai epistol'a ce ti-am datu dlui M. ?

— Dusu, dar nu credu s'o póta ceti.
 — Pentru ce ?

— Pentru cà e orbu. Pâna când am statu înaintea lui în salon, si de dóue ori m'a întrebatu : „Mei, unde ti-i peleria ?“ — de si ar fi pututu vedé, cà aceea îmi erá pe capu.

*
 — Cutare persóna te vorbesce fórte multu de reu, — dicea N. amicului seu.

— Me miru multu, — respunse acesta ; — càci nu i-am facutu nici odata bine.

*
 Dn'a X. fiindu fórte bolnava, rudele tramisera dupa unu preotu cà sè o spovedésca.
 Când acesta veni, cei cari erau de facia voira sè se retraga.

766
— Stai, — le dîse dóm'n'a X.; — potu sè-mi spunu înaintea dvóstre pecatele, si întorcîndu-se càtra preotu i dîse :

— Parinte, am fost tinera, am fost frumósa, mi s'a spusu acésta, si am crediut'o; judeca sfinţ'ia ta despre restu ! . . .

Cronic'a lumei.

Maj. Sa regele luni a subscrisu innaltul decretu, prin care baronul Haymerle se denumescu ministru de esterne, baronul Béla Orczy ministru în giurul persónei Maj. Sale, si Beniamin Kállay de subsecretariu de statu în ministeriul de esterne. Denumirile se vor publicá astadi.

Bismarck în Viena. Marele cancelariu germanu înca cu ocasiunea convenirei dela Gastein sa decisu a rentórcé visit'a contelui Andrásy la Viena. Duminec'a trecuta la 10 óre sér'a si sosi la gara, unde a fost aşteptatu de contele Andrásy, principele Reuss si alte autoritáti, precum si o mulţime mare de poporu. Trei calese dela curte stau la dispoziţiune, într'un'a ocupá locu principele Bismarck cu contele Andrásy; strigatele mulţimei coadunate nu mai aveau capetu. Marele óspe se încuartirá la „Hôtel Imperiul“. Luni demineţ'ia la 11 óre mersa la palatul ministerului de esterne, unde pâna la 2 óre d. m. sa consultatu cu contele Andrásy si baronul Haymerle, dupa aceea a facutu visita contelui Taaffe ministru presiedinte austriacu. De însemnatatea cea mai mare înse este visit'a Maj. Sale regelui la principele Bismarck. Abiá se rentorsu cancelarul germanu la 2¹/₂ óre d. m. din audientia dela Maj. Sa, si i-se anunciá visit'a domnitorului. Maj. Sa punctu la 3 óre a sositu înaintea ospetariei; la trepte jos la aşteptatu principele Bismarck, iér sus la primitu principes'a. Visit'a regéseca a duratu ¹/₂ óra. Dupa amédiadi la 4 óre s'au adunatu óspetii invitati la prândiul de curte în Schönbrunn, unde erá aşternutu pentru 21 de persóne. Principele Bismarck, care sa presentatu în costumu de generalu prusescu si cu ordul St. Stefan pe pieptu, a siediutu d'a drépt'a Maj. Sale, iér d'a stâng'a principele Reuss. Prândiul a duratu 2 óre, când principele Bismarck luându-si remasu bunu dela regele, sa rentorsu la cuartiru, unde tóta sér'a o a petrecutu consultându-se cu contele Andrásy, iér Maj. Sa înca în acea séra a mersu la vênatóre în Mürzsteg. **Marti** a fost prândiu la contele Andrásy, la care au participatu, afara de principele, soǵ'ia si fiul seu, principele Reuss cu soǵ'ia, baronul Haymerle cu soǵ'ia, Coloman Tisza si contele Taaffe. Mercuri principele Bismarck a facutu o excursiune la Kahlenberg, iér joi sér'a sa rentorsu directe la Berlin. **Điuarele** atribue acestei conveniri o însemnatate mare, încât adeca đicu, cà amicit'ia intima dovedita între Germani'a si Austro-Ungaria va avea unu pondu deosebitu asupra politicei Europei, si va fi o garanţia a sustinerei pacii.

Regin'a fiilor roşii. În Russi'a se continua cu mare zelu prinderea nihilistilor, si în septemân'a trecuta la Odessa fure arestati doi membrii de frunte ai comitetului nihilistilor din Russi'a de miédiadi. Unul, Bustinsky, e unu nobilu polonesu, iér persón'a a dóu'a e o jidanca avuta, dn'a Blüwstein, care pórtá supranumele de „regin'a fiilor roşii“. Dêns'a e o femeia fórté frumósa, cam de 35 ani, a dusu totu-de-una lucsu mare si a fost unu modelu al damei de moda, pe când în secretu protegíá pe nihilisti. La ea s'au gasitu multe epistole importante, cari compromitu pe unii domni rusi din sferile mai înnalte.

Din Afghanistan sosescu sciri totu mai amenin-

tiatóre pentru englezi. Rescól'a s'a respânditu si în alte pãrti, si macelul se continua cu înversiuinare; tronul lui Jacob chan se clatina. Cu asta ocasiune adaugemu, cà consulul englesu, Ludovicu Napoleon Cavagnari, dupa cum scriu điuarele, a fost fiul naturalu al imperatului Napoleon. Ce curiosu jocu al sortii! Unu fiu al lui Napoleon a fost ucisu de zulusi, altul de afghani!

Armat'a englesa. Dupa unu raportu oficialu al ministerului de resboiu englesu, efectivul armatei englese pentru anul 1879/80 se urca la 336,755 ómeni de tóte armele. Dintre acestia 1302 ómeni sânt în cavaleri'a gardei (Household Cavalry), 15,000 ómeni în cavaleri'a de linia, 35,216 ómeni în artileria, 5950 ómeni în gard'a pedestra, 120,000 ómeni în infanteri'a de linia, 17,622 ómeni în miliţi'a de artileria, 118,625 ómeni în miliţi'a de infanteria si 14,610 ómeni în gendarmeria (Yeomanry). Numerul volunrarilor escotitu la 244,263 ómeni, astfel cà forţile de lupta si de apărare ale Britaniei represinta în totalu suma de 581,018 ómeni.

Unu imperiu care se descompune. Pâna când atenţiunea Europei se îndrépta spre imperiul turcescu, si o alta imperaţia mohamedana se afla în ajunul descompunerii. Acésta e Marocco, care, dupa o esistintia de o mia de ani, adi abiá se mai póte numi statu. Odi nóra sultanii din Marocco erau ómeni puternici si aveau putere nemarginita; în timpul din urma înse ei începura a slabí din ce în ce mai tare, si patru provincie se eliberara. Sultanul actualu e bolnavu, deca va muri, imperiul seu de sigur se va descompune, cà resboiul civilu va erumpe. Asiá dara esistint'ia imperiului marocanu e numai cestiune de timpu.

Literatura si arti.

Bucãti alese din diferiti autori români. Sub acestu titlu, dl B. Iorgulescu, profesoru la gimnasiul din Buzeu, a publicatu de curênd unu volumu, în care a culesu diferite bucãti din scrierile autorilor nostri, în prosa si în versuri. Acésta lucrare, destinata celor patru clase gimnasiale, este o complinire necesara celei publicate de dl Stoicescu si care s'a întrodusu în şcólele publice din Români'a. Culegerea dlui Iorgulescu, de si n'are extracte din cronicari si vechiele tiparituri române, în schimbu înse posede din scrierile autorilor moderni mulţime de bucãti bine alese. La fine, cartea are schitie biografice despre fia-care autoru, dintr'ale cărui scrieri se afla reprodusu câte ceva. („Bin. Publ.“)

Điuaru evreiescu. Unu avocatulu din Budapesta voiesce sè scóta la lumina unu điuaru pentru cestiunile de dreptu. Điuarul va aparé în limb'a evreiesca, pentru cà si aceia sè-l întieléga, cari nu scúu nici ungurésece, nici germanesce.

În oper'a comica din Paris nu peste multu are sè debuteze unu tenoristu, carele înainte cu vr'o doi ani erá unu simplu pescaru. Se đice, cà dênsul va fi unu adeveratu fenomenu si cà are sè întréca pe renumitul Capoul.

La Fr. Pirnitzer în Budapesta a aparutu urmátórele piese musicale: „Két eredeti magyar dal“, de Beliczay Gyula, pretiul 80 cr., — „Négy eredeti népdal“, de Huber Jenő, pretiul 1 fl., — „Ein Albumblatt“, de Henri Gobbi, pretiul 1 fl. 50 cr., — Gruss aus Bosnien“, polca-mazur, de L. Peiacovicu, — „XXX-ik magyar ábránd“, de Székely Imre, pretiul 1 fl. 50 cr., — „A piros bugyelláris“, de Altschull R., pretiul 1 fl.

Cãrti nóue: „Cursu elementaru de isto-

rîa universală modernă, de George Svârlescu, București. — „**Tratatul de corespundența comercială**“, elaborat după mai mulți autori, de Honoriu Wartha, București; această lucrare conține aproape 400 modele de scrisori. — **Globul și geografia României, Dobrogea**, de Gr. Michailescu, profesorul de geografia și istoria la școala comercială din Galați. Prețul 2 lei nou.

Diurnisticu: „**Gura Satului**“ dela 1/13 va apărea în Gherla, totu în edițiunea de până-acuma. — „**Vocea Craiovei**“, sub titlul acesta a aparut la Craiova un diurn politic.

Societati și institute.

Academia Română. Conform noivelor ei statute, Academia Română ține ședința ordinară publică, în ziua de vineri 7/19 septembrie, la ora unul după amieză, în localul ei, palatul universității, primă sala la stânga intrării principale, catul de jos.

Societatea „Petru Maior“ în 21 l. c., ținându-si primă ședința generală, s'a constituit în următorul mod: președinte Georgiu Sêrbu deputat dietalu, vice-presied. : Absolonu Todea drd în drep-turi, secretariu : Nestoru Opreanu juristu, cassariu : Emiliu Bardoși jur., controloru : Demetriu Popu jur., notari : Traian Barzu cand. de professore și Octavian Bonfiniu teol. abs. și filosofu, iera bibliotecaru : Georgiu Roșca medicinistu.

Comitetul Asociațiunii transilvane pentru literatura etc., ținând dăilele aceste vr'o două ședințe interesante, în cari se dispuse executarea precisă a tuturor concluzelor adunării generale dela Sighisioara, se luă măsuri definitive pentru publicarea Analelor, împărțirea ajutoarelor la tinerii profesioniști, regularea burselor, a bibliotecii, mesuri preparative pentru exposițiune și pentru convocarea secțiilor. („Obs.“)

„Hebe“. Sub numirea această are să se înființeze la Năsăud o societate pe acțiuni. Scopul Societății este luarea în arenda a apelor minerale și a scaldelor de pe valea Somesiului și ridicarea acestora prin edificii și alte stabilimente necesare pentru atari scalde. Societatea se înființea pe timpul de 30 ani. Resedința ei va fi opidul Năsăud. Capitalul fundamentalu de operațiune se statorosește la 10,000 fl.

Ce e nou ?

Sesoul de curte în Gödöllő anul acest'a are să fie mai interesant decât în anul trecut. Au și sosit acolo mai multe trasuri și mai bine de o sută de cai, ier din câinii de vânătoare ai reginei vr'o 24, cari în vîră trecuta au fost întretinuți la moș'a Carvin a contelui Larisch.

Moștenitorul de tronul Germaniei a închiriat unu otel mare în Pegli lângă Genua, și probabilmente va petrece totă iern'a acolo dimpreună cu famili'a sa.

Principele Milan al Serbiei încă în toamnă acés-ta va întreprinde o caletoaria mai lungă pe la curțile din Viena, Berlin și Petersburg.

Lugosiul, unde odinioară comerțul se află în mâ-nile Românilor, a ajuns în timpul din urma, că în piața sa nu se mai află nici unu comerciant român, căci evreii se încuibasera și aice că în multe alte locuri. Aflăm dăra cu bucuria, că în curînd s'a deschis acolo și o neguțiatoria română, și tragemu atențiunea publicului din acele părți asupra inserțiunii ce publicăm mai la vale.

Vagone cu două etaje. Inginerul Krauss, din Munich, construiesc și pune la încercare vagone cu

doă etaje. Etagiul inferioru este situatu mai jos de cât compartimentele vagonelor cu unu singuru etagiul usitatu astadi. Cele două etaje vor pute conține împreună 150 persoane. Scarile sînt adoptate la cele patru colțuri a vagonului. Aceste încercări se vor face pe linia dela Munich la Sternberg.

Unu îndovitu omoru. Adi-noapte, scrie „Rom.“, pe la ora 1¹., țipete sfâșiatore se audiau la etagiul II al casei din strada Sfinților nr. 8. Acele țipete au atras atențiunea vecinilor și agentilor poliției, cari venindu au pututu zări pe unu omu ce fuge, ier în casa au gasitu scaldati în sânge și morti pe Simeon Sapira și pe soția lui, strapunsi de mai multe lovituri de cutitu; femeia eră și strangulata. Poliția a pusu mîna pe individul care fugia; el eră plinu de sânge pe mâni și pe cisme. Condusu la locul sinistrului, el a tagaduitu că ar fi omoritorul, înse a recunoscutu că al se este cutitul ce s'a gasitu plinu de sânge în casa victimelor. Cum s'a introdusu omoritorul în casa? Acesta nu se scie încă; usile și ferestrele sînt în buna stare, nu e nici unu semnu că omoritorul s'aru fi introdusu cu violentia. De aci se deduce că culpabilul s'a introdusu de cu sêra, sêu ca e unu intimu al familiei, căruia i s'a deschis că să între. Anchet'a se urmêza cu activitate. Stefan Arghirovici, bulgaru de origine, proprietarul cutitului gasitu în casa victimelor, pretinde că el a intratu în casa atrasu din strada pe unde trecea de țipetele ce a auditu și că, urcându-se pe scara, a întâlnitu unu omu care l'a ranitu la mîna, de unde ar fi și cursu sângele de care eră plinu pe mâni, pe haine și pe cisme; cutitul se înse, de si-l recunósce, nu pôte esplică de unde s'a implutu de sânge și cum a remasu în casa victimelor. El nu pôte asemenea esplică într' unu modu plausibilu de ce fugia, decă nu eră autorul acelu omoru. Stefan Arghirovici e arestatu. Cadavrele victimelor au fost conduse chiar adi-noapte la spitalul Colțiea.

Ianacutiu, care a voitu a-si resbună pe Stambolgiu, dice „Mesagerul Brailei“, după două dăile dela comiterea crimei, a muritu în spitalul civilu, fără că să se pōta descoperi pîna acum adeverat'a caus'a care l'a determinatu a comite crim'a și caus'a mortii sale. Medicii declara că Ianacutiu nu a cercatu a se sinucide, după cum se sustînea la începutu, ci alta persoană l'a împușcatu, căci avea o lovitura de glontiu, care i strapunsesse corpul, și o alta lovitura de cutitu. Mortea imediata ascunde nescie mistere, care cu greu se vor pute desvelui.

Omoru prin imprudentia. „Dimbovitza“ dice, că David Daniil, paduraru al statului, din comun'a Pietrositia, la 17 augustu, voindu a face o revisie parchetelor din muntele Zănoaga, și suindu culmea acestui munte, unu ursu, la o distanția de vr'o 25 metri, i taia drumul și se viră într'unu smeurișu. Padurarul, fiindu-i frica, nu trase într'ensul; se sui înse la o pozițiune, de unde putea bine ochi și se asiedia pe unu copaci resturnatu la pamentu. Observându smeurișul, care se mișcă, trage cu pușca și fuge, crediendu că se ie ursul după el. În fug'a sa, întelnesce unu omu cărui i narêza cele petrecute, rugându-l să-i ajute a-si transportă prad'a. Apropiându-se de smeurișu, ambii audira gemete. Padurarului i eră frica să se apropie; dar, după îndemnul tovarasiului se, umple pușca și merge la locul de unde esiau gemetele. Care i fu mirarea când, în locu de ursu, vede că împușcase unu omu? Lucrul, după instrucțiunile facute la fața locului, se esplică astfel: când padurarul se urcă la locul de unde să pōta observa bine smeurișul în care își închipluia că a intratu ursul, acesta își schimbă direc-

țiunea și apucă pe o vâlcea. În timpul acesta, în smeurisii se află tinerul George Dimian, care se duse să culăga smeura. El n'audise din cauză tufsielor strigătele ce David Daniil adresă ursului în momentul când voia să traga cu pușca în el și Daniil, creștându că ursul mișcă smeurisii, a trasu cu pușca. Unu posiu a intratu dreptu prin tēpl'a din drēpta a lui Dimian, și a ieșitu pe cea opusa, ier altul prin umeru. Casul s'a facutu cunoscutu procurorului, care, mergēdu să constate faptul și încredințându-se că nu cu intențiune s'a comisă această crimă, pe de o parte lasă liberu pe paduraru, ier pe de alta pune casul în vederea dlui procuror-generalu.

Duele de Americane. Aveamu deja bacalaureate în științe și litere, apoi doctorese în medicină. Ieta acum că damele devinu și dueliste. O corespondenția din New-York constata în lun'a trecută șese întâlneiri armate între june fete. Ieta o dare de sēma a celei din urma. Adversarele, dsiōrele Evelina Manson și Jenny Landshem erau două amice de pensionu ce continuaseră și mai târziu relațiunile în lume. Întâlnirea eră motivată de o cēta de jocu. Ele jucau pocker, când se produse o alterațiune între ele dinaintea unui tineru fasionabilu, locotenentul Brandenburg, care mai inveninā lucrul prin glumele sale. Decī se decise duelul cu revolverul. Adversarele trebuiau să mērga una asupra alteia și să schimbe trei glōntie la distanția ce le va placē. Dr'a Evelina Manson trase āntāiu două glōntie și aștepta. Atunci dr'a Jenny Landshem înaintādu cu 5 pasi, trase unu glōntiu, care traversā braciul dreptu al adversarei sale. Acēsta scōse unu tēpetu și leșinā. Ran'a trei Evelina Manson va atrage dupa sine amputațiunea bratiului.

Dofitoritē cīndate. Cetimu în „Romānul“ : Femeile Susana Marcu Cioranu, Paraschiva lui Nicolae Conu și Paraschiva lui George N. Conu sūnt nesce doftoritē în felul lor. Sub pretextu de a o vindecā, ele detera eri soției dlui Al. Radulescu, calea Moșilor nr. 35, nesce lēcūri care o ametira și admira atātu de bine, în cāt putura scotoci prin casa pāna când gasira nesce giuvaere, pe care le luara și se facura cu ele nevedite, fāra a mai așteptā onorariul pentru facerea receptei. Înse, ori cāt de nevedite s'au facutu, poliția care trebuie să vedā totu — în cāt se și dice că are ochi de Argus — a fost destul de indiscretă de a vedē și unde se ascuseră acele originale doftoritē și destul de puțin politicose fația cu nesce dame, pentru a le conduce la alta ascundietōre, unde, de și nu sūnt mai puțin sigure și ferite de priviri indiscrete, totuși potu avē neplaceri, cāci șiederea în acelu locu le pōte stricā reputațiunea de doftoritē, ceea ce le-aru face să-si pērda clientel'a.

Sciri scurte. Trenuri accelerate se vor sistemisā, dupa afirmațiunea unor diuare, și între Budapesta și Brasiovu. — **La Desiu** se va deschide în curēnd o esposițiune industrială, la care s'au înștiințiatu vr'o șapte sute de espunetori. — **Unu croitoru din Viena**, Winkler, despre care scriseramu și noi, că si-a otrăvitu amant'a, a fost condamnatu la mōrte de către tribunale. — **La vēnatōrele dela Radmer** regele a împușcatu 14 capriōre, moștenitorul de tron și regele Sacsoniei au împușcatu asemene atāte.

Flamur'a lui Hymen.

DI Georgiu Radulescu, farmacistu în Vatiu, la 18 l. c. si-a serbatu cunun'a cu dsiōr'a Elena Nedelco.

fiic'a dlui prof. dela universitatea de aici dr. D. Nedelco. Le poftimu viētia fericita.

DI Nicolau Marcu telegrafistu de cl. I în Aradu, unul dintre cei mai bravi tineri romāni, a încredințiatu de soția în 14 l. c. pe frumōs'a și amabil'a domnișōra Constantia Tallosiu, fiic'a dlui notariu din Josasielu.

Suvenirea mortilor.

Daniil Vulturu, parocu gr. c. în Bērseul-de-sus în Silvania, protopopu surogatu al districtului Basescilor și asesoru consistorialu, a încetatū din viētia la 18 sept., în etate de 67 ani. Il gelescu : soția sa Maria n. Cionca, fiicele Iulia cu soțiul seu George Marchisiu, Terenția cu soțiul seu Simeon Desseanu, Lucretia Vulturu, — nepotii și nepōtele Romul, Valeria, Otilia și Cornelia Marchisiu, — Silvia, Veturia, Severu și Aurelia Desseanu, fratele Ioan Vulturu cu soția și fiii sei, Scarlatu Vulturu și Iosefina Vulturu mar. Petri, sor'a Simina, nepotul Iacobu Vulturu, socrul Teodoru Cionca, afinul Grigoriu Fasy, și alti consāngeni.

INSERȚIUNI.

Prim'a privileg. fabrica de obiecte de marmore a lui

A. Gerenday

statuaru în Budapesta, întemeiatu la 1848, destinsa la esposițiunile universale cu medaile și diplome, la Londra și de două ori la Paris și Viena, și la Alba-Regala cu medaile de aur.

Depositu principalu și cancelar'ia : „Aldunator“, colțiul stradei „Maria-Valeria“, în casa Heinrich. Curtea de fabrica : în „Molnár utca“ nr. 4 cas'a proprie.

Recomanda marele seu asortimentu, de monuminte pentru morminte, facute din totu felul de petre de granitu, de marmore și de stānca, interne și esterne.

Face lucrări architectonice ordinare și de lucsu, mausoleuri, statue mai mari și mai mici, monuminte, cruci de Calvaria, insemne, basenuri de botezatu, lucrări de marmore ce se întrebuintieza la băi și cafe-nele, și totu felul de lucruri de statuaru și de cioplitoru de pētra, cari apartīnu acestui resortu, **cu prețuri moderate.**

4-6

➡ A v i s ! ⚡

Negutiatoria romāna în Lugosin. Am onōre a aduce la cunoscint'a onor. publicu romānu din locu și giuru, că am deschisu pe piața principala în casa dlui George Andreevicu unu magazinu bine sortatu cu marfuri micste de : bacania (Specerei.) materialie, colorii, bumbacuri, galanteria și Nürnbergga.

Atāt cūalitatea marfurilor trase din isvōrele principale interne și esterne, cāt și pregiurile moderate, servițiul onestu și promptu, me îndreptatescu a sperā, că voi fi sustinutu și cercetatū de națiune cu tōta caldur'a, cu atāta mai multu, cu cāt ca, astadi acestu orasiu parte mare romānescu nu mai posedē afara de mine nici o firma romānescă !

Respectuos

Stefan B. Poppovicu.

Proprietaru, redactoru respundietorū și editoru : **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi în Budapest'a. 1879. Boulevard-Museu nr. 10.